

§ 5. Loven finder anvendelse på pengekrav, som forfalder den 1. juli 1978 eller senere.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.«

Bemærkninger

Hver eneste dag må der i tusindvis af retsforhold beregnes morarente, det vil sige rente i anledning af forsinket betaling.

Lovgivningens regler herom findes i øjeblikket spredt rundt omkring i mere end en snes forskelligt udformede paragraffer. Dette skaber praktiske vanskeligheder med at finde frem til, hvor man skal søge det præcise beregningsgrundlag for morarenten, ligesom det fører til en urimelig forskelsbehandling mellem de forskellige pengekrav.

Der er derfor store fordele forbundet med at samle alle reglerne i en enkelt lov.

Det fremsatte regeringsforslags §§ 1 og 8 tilvejebringer imidlertid kun en halvhedsløsning af dette problem ved at bygge på det i sig selv diffuse og uklare begreb »formueretens område«. Der er absolut ingen anledning til, at der skal gælde andre morarentebestemmelser alt efter, om et krav kan placeres på dette felt eller ej. Ændringsforslaget gælder derfor alle pengekrav.

En praktisk konsekvens af, at dette synspunkt vedtages, vil det være, at skattelovgivningen naturligvis bør behandle alle morarenter ensartet og den nuværende forkviklede skatteretlige tilstand altså forenkles massivt.

Det ville betyde en enorm lettelse af det praktiske arbejde, om loven kunne fastsætte en enkelt rentesats, som altid var gældende. Med de kolossale udsving i rentens størrelse, som vi har oplevet i dette århundrede, vil man imidlertid med en sådan ensartet rentesats i loven komme til at få en for stor spændvidde i forhold til det umiddelbart retfærdige. Man kunne tænke sig en lovregel, hvor morarentesatsen kun ændredes ved betydelige udsving i det almindelige renteniveau. Når sådanne udsving konstateredes, ville det imidlertid betyde, at i sig selv min-

dre bevægelser ville føre til kraftige udsving i morarenten, og det vil heller ikke være rimeligt. Selv om det er særdeles upraktisk at regulere morarenten, hver gang Nationalbankens diskonto ændres, findes dette dog at være den mindst dårlige løsning, og en morarentesats som den af regeringen foreslåede (diskontoen + 2 pct.) findes acceptabel.

Reglen i § 1, stk. 2, tager sigte på, hvor der f. eks. i et gælds-brev er fastsat en rentesats på 24 pct. Så længe diskontoen er under 22 pct., findes det ikke rimeligt, at der i misligholdelsestilfælde skal betales lavere rente end den normalt gældende.

§ 1, stk. 3, forventes kun anvendt i et fåtal af tilfælde, jfr. justitsministeriets skrivelse af 22. november 1977.

Når forfaldsdagen ikke er fastlagt entydigt, opstår der problemer om, hvor langt varsel skyldneren skal have for at slippe for at skulle betale morarente. Det kan tiltrædes, at en måned er en passende frist, men der ses ikke nogen anledning til at gøre forskel efter, om fordringshaveren foretrækker blot at fremsende et påmindelsesbrev eller indleder retsforfølgning.

Reglen i § 2, stk. 3, svarer til regeringsforslagets § 3, stk. 5, mens reglen i § 3 om såkaldt fordringshavermora svarer til regeringsforslagets § 4.

Behovet for lovregler om renter ved forsinket betaling opstår, fordi der i mangfoldige tilfælde ikke er nogen aftale herom mellem fordringshaver og skyldner. Eksisterer en sådan aftale, må denne naturligvis respekteres overensstemmende med den kontraktfrihed, som er fundamentet for velfærds- og velstandssamfundet. Lovgiveren skal i hvert tilfælde ikke gribe ind i aftalefriheden, medmindre der er enormt stærke grunde til støtte herfor. Sådanne grunde foreligger selvsagt ikke, blot fordi rentebeløbet i henhold til parternes aftale bliver nogle bagateller større end i forhold til lovgivningens almindelige udgangspunkt, der jo til syvende og sidst er vilkårligt og præget af gennemsnitsbetragtninger, som ikke kan tage hensyn til forholdene i de enkelte tilfælde i samme grad, som en aftale kan.

På den anden side kan forholdet være det, at bestemmelsen om morarente ikke har været tilstrækkeligt påagt ved kontraktindgåelsen, f. eks. fordi den er fastsat i småtrykte standardbetingelser udformet af fordringsha-